

Osmanlı Hat Sanatı İspanya'da Sergileniyor

Sakıp Sabancı Müzesi'nin İspanya'da sergilediği Hat Koleksiyonu ile Osmanlı hat sanatının zenginlikleri Avrupa'da sanatseverlerin beğenisine sunuluyor. Madrid'de, Real Academia de Bellas Artes de San Fernando'da sergilenen eserler arasında, 15. yüzyıl

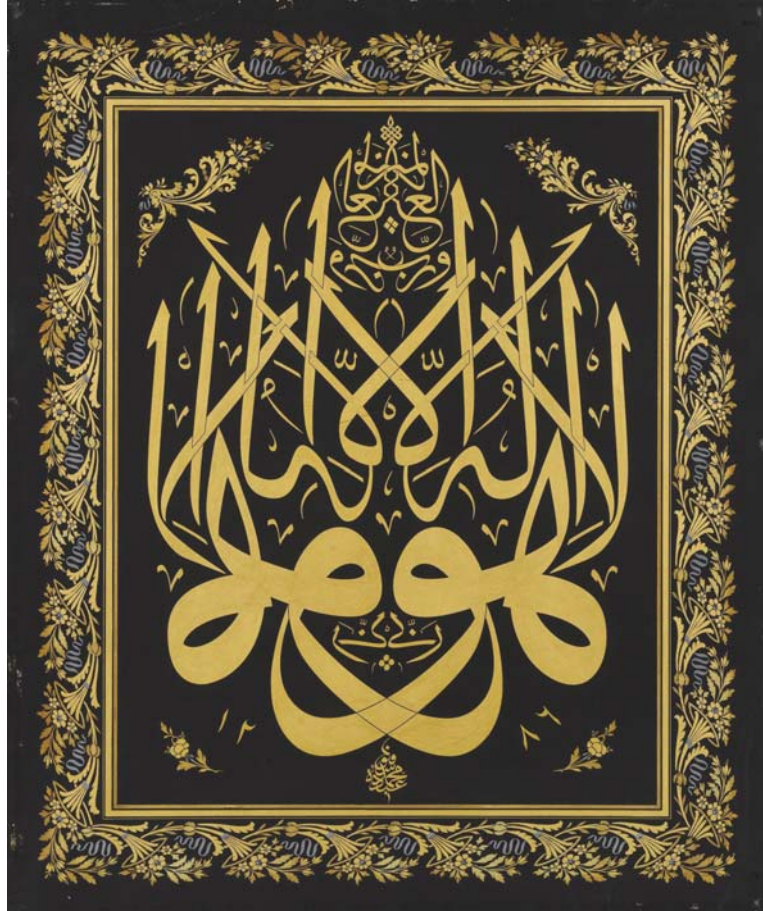
sonları ile 20. yüzyıl başları arasında yaşayan Osmanlı hattatlarına ait 96 eser yer alıyor. İspanya Kültür Bakanlığı ve Sabancı Holding'in sponsorluğunda gerçekleştirilen Altın Satırlar: Sakıp Sabancı Müzesi'nden Osmanlı Hat Sanatı isimli sergi, 11

Ottoman Calligraphy Exhibition in Spain

Calligraphy Collection being exhibited in Spain by Sakıp Sabancı Museum presents the treasures of the art of calligraphy to art lovers in Europe. 96 works by Ottoman calligraphers who lived between late 15th and early 20th centuries are being exhibited in Real Academia de Bellas Artes de San Fernando in Madrid. The exhibition being sponsored by the Spanish Ministry of Culture and Sabancı Holding is entitled: Lines in Gold: Ottoman Art of Calligraphy from Sakıp Sabancı Museum and will be open between 11 December 2007 – 2 March 2008.

This is the first exhibition abroad of the Sakıp Sabancı Museum Calligraphy Collection that was originally set up in 2002. The Collection consists of samples of works created by Ottoman calligraphers throughout 500 years.

The major part of the 96 works put on exhibit consists of Korans and prayer books.

Levha

Mehmed Şefik Bey (1235/1820-1297/1880) tarafından 1286/1869 yılında yazılmıştır.
62 x 51.5 cm ölçüsünde, celi sülüs hat ile kağıt üzerine altın yaldız

Aralık 2007 - 2 Mart 2008 tarihleri arasında gezilebilecek.

Sergi, Türkiye'nin Madrid Büyükelçiliği ve İspanya Kültür Bakanlığı'nın işbirliğiyle, 15 Aralık 2007 - 16 Ocak 2008 tarihleri arasında düzenlenen Türk Bakışları / Miradas Turcas adlı festivalin açılış etkinliği olarak gerçekleştiriliyor. "Türk Bakışları" etkinlikleri kapsamında ise Orhan Pamuk ve Juan Goytisolo'nun katılacağı bir konferans, Kudsi Erguner ve Burhan Öçal konserleri, seminer ve film gösterimleri yer alıyor.

2002 yılında kurulduktan sonra ilk kez kapsamlı biçimde yurtdışında sergilenen Sakıp Sabancı Müzesi'nin Hat Koleksiyonu, Osmanlı hat sanatçılarının 500 yıl boyunca yaptığı eserlerden örnekler içeriyor. Sergide, Osmanlı hat sanatının kurucusu sayılan Şeyh Hamdullah başta olmak üzere, Şehzade Korkut, Ahmed Karahisari, Derviş Ali, Hafız Osman, Yedikuleli Seyyid Abdullah, Mustafa Rakım, Kazasker Mustafa İzzet ve Sami Efendi gibi çok sayıda hattatın eserlerine ve hat sanatçıları tarafından kullanılan aletlere yer veriliyor.

Sergideki hat örneklerini içeren toplam 96 eser arasında, en çok Kur'an-ı Kerim'ler ve dua kitapları yer alıyor. İkinci önemli grupta meşk ve hat albümleri bulunuyor. Avrupa etkilerinin giderek arttığı 19. yüzyılda, başkent İstanbul'da iri yazılarla duvara asılmak üzere yazılmış levhalar üçüncü grubu oluşturuyor. Bir tablo gibi mekanları süsleyerek Batı etkisini farklı bir biçimde yansıtan görkemli eserler, geç dönem Osmanlı hat sanatına damgasını vuruyor. Sergide ayrıca celi yazıların anıtlardaki kullanımını göstermek üzere geç dönem Osmanlı resimlerinden birkaç örneğe de yer veriliyor. Sergideki son grup eser, genellikle sanatçıları belli olmayan ancak Osmanlı hat sanatında önemli bir yere sahip, dönemin sultanının tuğrasını taşıyan,

divani hatla yazılmış el yazması resmi belgelerden oluşuyor. Devletin yönetim sistemini yansıtan, özellikle tuğralarının ve hatlarının sanatsal kalitesiyle dikkat çeken belgeler, kronolojik bir sıra içerisinde sergileniyor.

Osmanlı Hat Sanatı...

Hat sanatı, çevresinde oluşmuş güzel yazı sanatıdır. Bu sanat, Arap harflerinin ile arasında geçirdiği bir gelişme döneminden sonra ortaya çıkmıştır. Hat, Arapça çizgi demektir. Türklerin hat sanatıyla 'ya geldikten sonra ilgilenmeye başladığı tahmin edilmektedir. Türk hat sanatının kurucusu sayılan (1429-1520) Arap yazısına daha sıcak, daha yumuşak bir görünüm kazandırmıştır. Şeyh Hamdullah'ın üslup ve anlayışı 17. yüzyıla kadar sürmüştür. (1642-98) Arap yazısına estetik bakımdan en olgun biçimini kazandırmıştır. Bu tarihten sonra yetişen hattatların hepsi Hafız Osman'ı izlemişlerdir. Türkler altı tür yazı (aklâm-ı sitte) dışında, İranlılar'ın bulduğu tâlik yazıda da yeni bir üslup yaratmışlardır. Önceleri İran etkisinde olan tâlik yazı 18. yüzyılda (ölümü 1798) ile oğlu 'in (ölümü 1849) elinde yepyeni bir görünüm kazanmıştır. Türk hat sanatı 19. yüzyılda ve 20. yüzyıl başlarında da parlaklığını sürdürmüştür. Latin hattı, 20.Yüzyılda 'nin kurulması ile kabul edilen latin harfleri ile İslam kültüründen gelen 'in (hat sanatının) bir bileşkesidir. Latin hattı temel olarak latin harflerinin hat sanatı estetiğinde yazılmasıdır. Hat sanatının ulaştığı ileri nokta için bir söz vardır: Kur'an Hicaz'da inmiş, Kahire'de okunmuş, İstanbul'da yazılmıştır. Bu söz cumhuriyet sanatçılarının hat sanatında miras almış olduğu birikimi özetler.

Hat sanatıyla uğraşan kişiye "güzel yazı yazan sanatçı" anlamına gelen "hattat" adı verilir. Hattatlar yüzyıllar boyu usta-çırak ilişkisi içinde yetişmişlerdir. Hat sanatını

Berat

Sultan III. Murad (1574-1595) tarafından Receb 983/Ekim 1575 tarihinde buyrulmuştur. 130.3 x 33.5 cm ölçüsünde, tuğra ve 9 satır celi divani hat ile kağıt üzerine mürekkep, boya ve altın yaldız

öğrenmeye heveslenen kişi bir hattattan ders alırdı. Başlangıçta alıştırmaya niteliğinde çalışmalara dayanan ve “meşk” adı verilen bu dersler tek tek harflerin yazılışının öğrenilmesiyle başlar, harflerin birleşme biçimleriyle, sözcüklerin ve tümcelerinin yazılış tarzlarının öğrenilmesiyle sürerdi. Ortalama üç beş yıl kadar süren bu eğitimin sonunda hattat adayı iki ya da üç hattatın önünde yazı yazarak bir çeşit sınav verirdi. Hattatlar bu yazıyı beğenirlerse altına imzalarını

koyarlardı. Buna, başarı ya da izin belgesi anlamına gelen “icazetname” adı verilirdi.

Hat sanatında da yazının temel aracı kalemdir. Hat sanatında kalem olarak daha çok kamış kullanılırdı. Kamışın ucu yazılacak yazının kalınlığına göre makta denilen sert maddelerden yapılmış altlığın üstünde eğik olarak tutulur ve kalemtıraş olarak adlandırılan özel bir bıçakla yontulurdu. Celi yazılar ise ağaçtan yapılmış kalın uçlu kalemlerle yazılırdı.

Çok ince yazılar için madeni uçlar da kullanılmıştır. Hat sanatında kullanılan mürekkep de özel olarak hazırlanırdı. Yağlı isin çeşitli katkı maddeleriyle karıştırılmasıyla elde edilen bu mürekkep akıcı biçimde yazı yazmayı sağlar, yanlış yazma durumunda da kolayca silinirdi. Hat sanatında kullanılan kâğıtlar da özeldi. Mürekkebi emip dağıtmaması, kaleme akıcılık sağlaması için kâğıtlar âhar denilen bir maddeyle saydamlaştırılırdı.

Kuran

Şehzade Korkut (822/1467-919/1513) tarafından yaklaşık 1500 yılında yazılmıştır. 24 x 15.2 cm ölçüsünde 352 varak, nesih hat ile, sayfada 13 satır. Kağıt üzerine mürekkep, boya ve altın